

Ενέσιμες ιατρικές πράξεις και ασφάλεια των ασθενών

Κοινή ανακοίνωση ιατρικών σωματείων για τη διενέργεια πράξεων βοτουλινικής τοξίνης και υαλουρονικού οξέος

26 Σεπτεμβρίου 2026

Με αφορμή τον θάνατο του Γιώργου Μαζωνάκη και τη δημόσια συζήτηση που ακολούθησε, τα συνυπογράφοντα ιατρικά σωματεία θεωρούμε αναγκαίο να αποσαφηνίσουμε τις προϋποθέσεις διενέργειας ενέσιμων ιατρικών πράξεων βοτουλινικής τοξίνης και υαλουρονικού οξέος. Οι ανακριβείς και αποσπασματικές αναφορές σχετικά με τη φύση αυτών των πράξεων, τις ειδικότητες που μπορούν να τις διενεργούν και την απαιτούμενη εκπαίδευση προκαλούν σύγχυση στους πολίτες και δυσχεραίνουν την ουσιαστική συζήτηση για την ασφάλεια των ασθενών. Με σεβασμό στη μνήμη του εκλιπόντος και χωρίς να προκαταλαμβάνουμε τη διερεύνηση των περιστάσεων του θανάτου του, παρεμβαίνουμε με σκοπό την αποκατάσταση της ορθής ενημέρωσης και την ανάδειξη των επιστημονικών και θεσμικών εγγυήσεων που απαιτούνται για την προστασία της δημόσιας υγείας.

Ο ιατρικός χαρακτήρας των πράξεων

Η ενέσιμη χορήγηση βοτουλινικής τοξίνης και υαλουρονικού οξέος **αποτελεί ιατρική πράξη**, είτε διενεργείται για θεραπευτικούς είτε για αισθητικούς σκοπούς. Ο χαρακτηρισμός αυτός απορρέει από την ίδια τη φύση της παρέμβασης: προϋποθέτει λήψη ιατρικού ιστορικού, κλινική εξέταση, αξιολόγηση ενδείξεων και αντενδείξεων και εξατομικευμένη επιλογή του κατάλληλου προϊόντος, της ποσότητας και της τεχνικής εφαρμογής. Απαιτεί ειδική γνώση της ανατομίας και της δράσης των χορηγούμενων ουσιών, καθώς και ικανότητα πρόληψης, έγκαιρης αναγνώρισης και αντιμετώπισης ενδεχόμενων επιπλοκών. Η ευθύνη του ιατρού εκτείνεται από την απόφαση για τη διενέργεια της πράξης και την ενημερωμένη συναίνεση έως την εφαρμογή και την παρακολούθηση του ασθενούς. **Ο αισθητικός σκοπός δεν μεταβάλλει τον ιατρικό χαρακτήρα της πράξης ούτε περιορίζει τις απαιτήσεις επιστημονικής επάρκειας και ασφάλειας.**

Ο ορισμός της ιατρικής πράξης περιέχεται στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3418/2005 «Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας», το οποίο ορίζει: **«Ιατρική πράξη είναι εκείνη που έχει ως σκοπό τη με οποιαδήποτε επιστημονική μέθοδο πρόληψη, διάγνωση, θεραπεία και αποκατάσταση της υγείας του ανθρώπου».**

Η διενέργεια των συγκεκριμένων ενέσιμων πράξεων υπάγεται, επομένως, στις εγγυήσεις και στις υποχρεώσεις που διέπουν την άσκηση της ιατρικής, συμπεριλαμβανομένων της επιστημονικής επάρκειας του ιατρού, **της τεκμηρίωσης της ένδειξης**, της ενημέρωσης και της συναίνεσης του ασθενούς.

Εκπαίδευση και επιστημονική επάρκεια

Επισημαίνουμε, επιπλέον, ότι, κατά την λήψη οποιαδήποτε ιατρικής ειδικότητας **ΔΕΝ επιτρέπεται** η διενέργεια αμιγώς αισθητικών ιατρικών πράξεων στα νοσοκομεία του ΕΣΥ και δεν μπορεί να παρέχεται εντός αυτών πρακτική εκπαίδευση των ειδικευόμενων ιατρών μέσω της εκτέλεσης των συγκεκριμένων πράξεων. **Συνεπώς, η απόκτηση σχετικής πρακτικής εμπειρίας δεν μπορεί να θεωρείται αυτονόητη συνέπεια της λήψης του τίτλου ειδικότητας.**

Στο ίδιο πλαίσιο, το άρθρο 3 παρ. 1 και 2 του ν. 3418/2005 κατοχυρώνει την επιστημονική ελευθερία και συνδέει την άσκηση της ιατρικής με την πανεπιστημιακή εκπαίδευση, την ειδίκευση, τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση, την εμπειρία, τις δεξιότητες και την επιστημονική τεκμηρίωση. Παράλληλα, το άρθρο 10 παρ. 1–3 του ν. 3418/2005 επιβάλλει διαρκή επιμόρφωση, ανάπτυξη κλινικών δεξιοτήτων και αναγνώριση των ορίων των επαγγελματικών ικανοτήτων. **Συνεπώς, η αξιολόγηση της επάρκειας του ιατρού οφείλει να συνεκτιμά την πραγματική κατάρτιση και εμπειρία του, μέσα στο ισχύον πλαίσιο άσκησης του επαγγέλματος.**

Ειδικότητες και αντιφατικές διοικητικές θέσεις

Στον δημόσιο διάλογο αναπαράγεται, ωστόσο, η εσφαλμένη γενίκευση ότι οι ενέσιμες πράξεις βοτουλινικής τοξίνης και υαλουρονικού οξέος διενεργούνται αποκλειστικά από ιατρούς ειδικότητας Δερματολογίας και Αφροδισιολογίας και ειδικότητας Πλαστικής, Επανορθωτική και Αισθητική Χειρουργικής. Η παρουσίαση αυτή παραβλέπει ότι οι συγκεκριμένες ουσίες χρησιμοποιούνται **σε περισσότερα πεδία της ιατρικής, από διαφορετικές ειδικότητες, ανάλογα με την ένδειξη και την ανατομική περιοχή εφαρμογής.** Η αδιαφοροποίηση απόδοσης αποκλειστικότητας σε δύο ειδικότητες δημιουργεί παραπλανητικές εντυπώσεις στους πολίτες και απομακρύνει τη συζήτηση από τις ουσιαστικές προϋποθέσεις ασφαλούς διενέργειας κάθε συγκεκριμένης πράξης: τη συνάφεια με το γνωστικό αντικείμενο του ιατρού, την τεκμηριωμένη εκπαίδευση, την κλινική εμπειρία και την ικανότητα πρόληψης και αντιμετώπισης επιπλοκών.

Στη σύγχυση αυτή συμβάλλει η ίδια η πρακτική του Υπουργείου Υγείας, το οποίο εκδίδει διαδοχικές και αντιφατικές εγκυκλίους, χρησιμοποιώντας τη διάκριση μεταξύ θεραπευτικού και αισθητικού σκοπού ως κριτήριο αποκλεισμού ιατρών από τη διενέργεια των συγκεκριμένων πράξεων. **Κατά τη θέση μας, οι αποκλεισμοί αυτοί παραβιάζουν την υπ' αριθμ. 24/12.05.2022 απόφαση της 295ης Ολομέλειας του ΚΕΣΥ, η οποία αναγνωρίζει τη δυνατότητα εφαρμογής των ουσιών αυτών από ιατρούς συναφών αλλά και άλλων ειδικοτήτων, όταν συντρέχουν ενδείξεις χρήσης, μετά από εκπαίδευση.**

Η διάκριση θεραπευτικού και αισθητικού σκοπού **δεν αποτελεί, από μόνη της, επιστημονικά επαρκή αιτιολογία για τον αποκλεισμό ιατρών με συναφές γνωστικό αντικείμενο και αποδεδειγμένη κατάρτιση.** Άλλωστε, η λειτουργική αποκατάσταση και το αισθητικό αποτέλεσμα συχνά συνυπάρχουν στην ίδια παρέμβαση, όπως στην αντιμετώπιση δυσμορφιών, ασυμμετριών ή συνεπειών τραυματισμών και χειρουργικών επεμβάσεων. Η αξιολόγηση της καταλληλότητας του ιατρού απαιτεί συνεκτίμηση της συγκεκριμένης πράξης, της ανατομικής περιοχής και των δεξιοτήτων που χρειάζονται για την ασφαλή εκτέλεσή της.

Η θέσπιση επαγγελματικών περιορισμών απαιτεί σαφές νομοθετικό έρεισμα, ειδική επιστημονική αιτιολόγηση και σεβασμό στις αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας. Θεωρούμε ότι μια ερμηνευτική εγκύκλιος δεν μπορεί να υποκαθιστά τις προϋποθέσεις αυτές, δημιουργώντας αποκλειστικά πεδία άσκησης ιατρικών πράξεων χωρίς επαρκή τεκμηρίωση. Οι συνεχείς μεταβολές των διοικητικών θέσεων επιτείνουν την ανασφάλεια δικαίου για ιατρούς, ασθενείς και ελεγκτικές αρχές.

Η σημασία της τεκμηριωμένης εκπαίδευσης

Στο πλαίσιο αυτό, η εκπαίδευση των ιατρών στις συγκεκριμένες ενέσιμες πράξεις πρέπει να βασίζεται στις απαιτήσεις του ευρωπαϊκού προτύπου CEN / 403 του Ευρωπαϊκού οργανισμού τυποποίησης CEN, το οποίο έχει υιοθετηθεί από τον ΕΛΟΤ ως ΕΛΟΤ EN 16844:2017, με τίτλο «Υπηρεσίες αισθητικής ιατρικής – Μη χειρουργικές ιατρικές θεραπείες». Το πρότυπο καθορίζει ρητά απαιτήσεις για την εκπαίδευση στις αντίστοιχες θεραπείες, προβλέποντας, μεταξύ άλλων, θεωρητική κατάρτιση και πρακτική εκπαίδευση με περίοδο εποπτευόμενης άσκησης, επαρκή γνώση των επιστημονικών αρχών που διέπουν κάθε εφαρμογή και ικανότητα αναγνώρισης, διάγνωσης και αντιμετώπισης των επιπλοκών, καθώς και συνεχιζόμενη ιατρική εκπαίδευση.

Αίτημα για σαφείς κανόνες και ουσιαστικούς ελέγχους

Καλούμε, επομένως, το Υπουργείο Υγείας να αποκαταστήσει τη σαφήνεια και τη συνέπεια του πλαισίου, σε συνεργασία με όλες τις συναφείς επιστημονικές και επαγγελματικές ενώσεις. Ζητούμε κανόνες που συνδέουν τη διενέργεια κάθε πράξης με την επιστημονικά τεκμηριωμένη ένδειξη, τη συνάφεια του γνωστικού αντικειμένου και την αποδεδειγμένη επάρκεια του ιατρού. Παράλληλα, απαιτούνται ουσιαστικοί έλεγχοι για τη διενέργεια πράξεων από μη ιατρούς, την καταλληλότητα και τη νόμιμη λειτουργία των χώρων, την προέλευση και την καταλληλότητα των χρησιμοποιούμενων προϊόντων και την τήρηση των υποχρεώσεων ενημέρωσης, συναίνεσης και παρακολούθησης των ασθενών.

Τα ερωτήματα προς το Υπουργείο Υγείας

Προς αυτή την κατεύθυνση, ζητούμε από το Υπουργείο Υγείας και τα κατά περίπτωση αρμόδια όργανα συγκεκριμένες και τεκμηριωμένες απαντήσεις στα ακόλουθα ερωτήματα:

1. Τι ακριβώς άλλαξε επιστημονικά ή νομικά μεταξύ της επίσημης θέσης που μας γνωστοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2024 και της διαφορετικής διοικητικής προσέγγισης του 2026;
2. Ποια είναι η πλήρης επιστημονική και διοικητική τεκμηρίωση των σχετικών εγκυκλίων; Ποιο αρμόδιο επιστημονικό όργανο συνεδρίασε και ποια εισήγηση και πρακτικά θεμελιώνουν τις επιλογές αυτές;
3. Ποιοι επιστημονικοί φορείς κλήθηκαν, ποιες απόψεις κατέθεσαν και ποια βιβλιογραφία και ευρωπαϊκά πρότυπα αξιολογήθηκαν;
4. Με ποια αντικειμενικά και επιστημονικά τεκμηριωμένα κριτήρια περιλαμβάνονται ορισμένες ειδικότητες και αποκλείονται άλλες από τη διενέργεια συγκεκριμένων πράξεων;
5. Πώς συνεκτιμώνται, σύμφωνα και με τον Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας, η πανεπιστημιακή μεταπτυχιακή και συνεχιζόμενη ιατρική εκπαίδευση, η κλινική εμπειρία και οι αποδεδειγμένες δεξιότητες; Ποιος μηχανισμός ελέγχει στην πράξη τη συνεχιζόμενη επάρκεια όλων των ιατρών που διενεργούν τις συγκεκριμένες πράξεις;
6. Πώς ελέγχεται στους φορείς Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας ποιος πραγματοποιήσει πράγματι την πράξη, πέρα από το ποιος εμφανίζεται ως ιδιοκτήτης, διαχειριστής ή επιστημονικά υπεύθυνος;
7. Πώς εξασφαλίζεται η εφαρμογή των κανόνων περί ιατρικής διαφήμισης με τα ίδια κριτήρια σε όλες τις ειδικότητες και ποια αντικειμενικά κριτήρια διέπουν την παραπομπή υποθέσεων στα πειθαρχικά όργανα, ώστε να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση;

Τα συνυπογράφοντα σωματεία

1. Ένωση Ελλήνων ΩΡΛ

Η Πρόεδρος: Κεσίδου Όλγα
Χειρουργός Κεφαλής και Τραχήλου – ΩΡΛ

2. Ένωση Οφθαλμιάτρων Ελευθέρων Επαγγελματιών Ελλάδος / ΕΝΟΦΘΕΕ

Ο Πρόεδρος: Γιώργος Παπαδέδης
Χειρουργός Οφθαλμίατρος

3. Επαγγελματική Ένωση Αισθητικής Ιατρικής Ελλάδος

Ο Πρόεδρος: Μάρκος Σγάντζος
Καθηγητής Ανατομίας

4. Ελληνική Εταιρεία Γενικής / Οικογενειακής Ιατρικής

Ο Πρόεδρος: Αντώνιος Μπατίκας
Γενικός/Οικογενειακός Ιατρός

5. Ελληνική Εταιρεία Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης

Ο Πρόεδρος: Μάρκος Σγάντζος
Ιατρός Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης, Αναπληρωτής Καθηγητής Ιατρικής του
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

6. Ελληνική Εταιρεία Κοσμητικής και Επανορθωτικής Γυναικολογίας (G.S.A.G.)

Ο Πρόεδρος: Dr Νικόλαος Ναούμ
Χειρουργός Μαιευτήρας – Γυναικολόγος

7. Ελληνική Εταιρεία Οφθαλμικής Πλαστικής και Επανορθωτικής Χειρουργικής

Ο Πρόεδρος: Ζαχαρόπουλος Ιωάννης
Χειρουργός Οφθαλμίατρος – Οφθαλμοπλαστικός

8. Ελληνικό Κολλέγιο Γενικών Ιατρών

Η Πρόεδρος: Θωμάελλα Τσουβαλτζίδου
Γενική/Οικογενειακή Ιατρός

9. Εταιρία Αισθητικής Ιατρικής και Αναίμακτης Χειρουργικής (SAMNAS)

Ο Πρόεδρος: Dr Σωτήριος Γ. Τσιούμας
Χειρουργός Οφθαλμίατρος

10. Εταιρία Μεσοθεραπείας Ελλάδος

Ο Πρόεδρος: Αντώνιος Μπατίκας
Γενικός/Οικογενειακός Ιατρός

11. Πανελλήνια Επαγγελματική Ένωση Γενικής Οικογενειακής Ιατρικής

Ο Πρόεδρος: Δημήτριος Γουγουρέλας
Γενικός/Οικογενειακός Ιατρός

12. ΣΥΝ.ΕΡΓΑΣ.ΙΑ – Σύνδεσμος Εργαστηριακών Ιατρών

Η Πρόεδρος: Ελευθερία Μοσχού
Βιοπαθολόγος

13. Συνδικαλιστικό Σωματείο Γενικών Ιατρών

Η Πρόεδρος: Κορακίδου Αικατερίνη
Ιατρός Γενικής/Οικογενειακής Ιατρικής